

...بیا بخور...

۱

مجموعه‌ی
شهر علوم

قندک بهار، تابستون بگذشت پاییز و زمستون

نام:

نام خانوادگی:

نام خانه‌ی کودک:

نام مربی:

شماره‌ی تلفن:



عنوان و نام پدیدآور: فرهنگ بهار، تابستون، بهار، پاییز و زمستون / نویسندگان حمیدرضا کاظمی... (و دیگران)؛ همکاران فاطمه آقاخانی... (و دیگران)؛ ویراستار سیدمهساره قربانی؛ تصاویر گر مینا طاهری؛ باشریک، سارا سردارخانی؛ وزهره افطاسی؛ مجری طرح دفتر مطالعات و صنایع فرهنگی انگاره؛ [تهیه کننده] صاحب امتیاز موسسه آموزش شهر، خانه کودک شهر شکوفهها، سینا (سامانه یکپارچه نظام آموزش)؛

مشخصات نشر: تهران: سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، موسسه نشر شهر، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۳۲ص.؛ مصور (رنگی).

فرست : مجموعه شهر علوم : ۱.

کتابهای کودک قندون.

شابک : دور: ۴-۲۲۳۳-۲۳۹-۶۰۰-۹۷۸ : ۹۷۸-۶۰۰-۲۳۹-۶۰۰-۲۴۹-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

پادداشت: گروه نویسندگان حمیدرضا کاظمی، سیدمهساره قربانی، سیدفاطمه مطیبات، مینا شجاعی.

موضوع : علوم — راهنمای آموزشی (پیش دبستانی)

موضوع : Science — Study and teaching

موضوع : آموزش پیش دبستانی — راهنمای آموزشی

موضوع : Education, Preschool — Study and teaching

موضوع : فصلها موضوع : Seasons

شناسه افزوده : کاظمی، حمیدرضا، ۱۳۵۲ =

شناسه افزوده : طاهری، باشریک، مینا، تصویرگر

شناسه افزوده : سردارخانی، سارا، ۱۳۶۳ =، تصویرگر

شناسه افزوده : افطاسی، زهره، ۱۳۶۲ =، تصویرگر

شناسه افزوده : موسسه نشر شهر

شناسه افزوده : Nashr= Shahr Institution

شناسه افزوده : گروه انگاره

شناسه افزوده : سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، موسسه آموزش شهر.

شناسه افزوده : سینا (سامانه یکپارچه نظام آموزش).

شناسه افزوده : کودک، شهر شکوفهها

رده بندی ک : ۹۷۰ : ۸۹۶ : ۵۰۵ / ۱۱۴۰

رده بندی : ۳۷۲ / ۳۵۰

شماره کتابشناختی ملی : ۵۲۷۰۴۹۶

عنوان کتاب: قندک، بهار، تابستون / بهار، پاییز و زمستون

صاحب امتیاز: موسسه آموزش شهر

مجری طرح: دفتر مطالعات و صنایع فرهنگی انگاره

زیر نظر شورای نظارت: دکتر قدیر مهاجری مینایی، دکتر ریحانه رئیس طوسی

حجت الاسلام مجتبی الهی خراسانی، دکتر حسین آقا فرش فروش

گروه نویسندگان: حمید رضا کاظمی، چواد آپسالان، سیده فاطمه طیبیان، دکتر مینا شجاعی

ویراستار: سیده سارا قربانی تنها

طراح جلد: مرجان شام بیانی تصویر گر: مینا طاهری باشریک، سارا سردارخانی

وزهره افطاسی صفحه آرا: سید ایمان سجادی، شهاب الدین آشتیانی

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۴-۲۲۳۳-۲۳۹-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۱۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای صاحب امتیاز محفوظ است.

تلفن گویا: ۱۸۳۷

پایگاه اینترنتی: ma.farhangsara.ir

ناشر: موسسه نشر شهر نشانی: آتوبان حقانی، باغ کتاب تهران، تلفن: ۰۲۱۹۶۰۴۵۵۰۰

نشانی مرکز مطالعات و آموزش: خیابان کریم خان زند، بعد از تقاطع حافظ

نیش کوچه شهید گلانی، پلاک ۱۹۵ تلفن: ۰۲۱۸۸۹۰۵۱۴ - ۰۲۱۸۸۹۵۸۸۷

همکاران: فاطمه آقاخانی، لیلا اکثری، آریتا باقری، سعیده بلالی، زهرا پیرهادی، مریم جانفدا، مهری جعفری، هاجر خانی، فاطمه نوری، ویدا محمدزاده اذاتی



فهرست

- ۴ آشنایی اولیه با اعضای بدن
- ۵ آشنایی اولیه با اجزای سر و صورت / وسایل مرتبط با اعضای بدن
- ۶ آشنایی با فعالیت های اعضای بدن
- ۷ آشنایی اولیه با حیوانات
- ۹ آشنایی اولیه با میوه ها
- ۱۰ آشنایی با گیاهان
- ۱۱ آشنایی اولیه با مراحل رشد
- ۱۲ آشنایی با فصل بهار
- ۱۳ آشنایی با فصل بهار و عید نوروز
- ۱۴ آشنایی با منظره های بهاری
- ۱۵ آشنایی با لباس های بهاری
- ۱۶ آشنایی با تأثیر فصل بهار بر زندگی حیوانات
- ۱۷ آشنایی با خانه تکانی و آب و هوا در فصل بهار
- ۱۸ آشنایی با فصل تابستان
- ۱۹ آشنایی با آب و هوای فصل تابستان
- ۲۰ آشنایی با ویژگی های فصل تابستان
- ۲۱ آشنایی با فصل پاییز
- ۲۳ آشنایی با برگ پاییزی و باد پاییزی
- ۲۵ آشنایی با آب و هوای پاییزی
- ۲۶ آشنایی با تأثیر فصل پاییز بر زندگی حیوانات
- ۲۷ آشنایی با فصل زمستان
- ۲۸ آشنایی با لباس های زمستانی
- ۲۹ آشنایی با وسایل گرمایزا و مصرف انرژی
- ۳۰ آشنایی با شب یلدا
- ۳۱ آشنایی با تأثیر فصل زمستان بر زندگی حیوانات
- ۳۲ آشنایی با فصل ها

پیش گفتار

آموزش یکی از راهبردهای اساسی و همیشگی تحقق اهداف و مأموریت های اجتماعی و شهروندی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران است.

اماگانا آموزشی گسترده، فضای مطلوب و مربیانی که صلاحیت آموزشی را دارند، موجب شده سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران یکی از شبکه های بزرگ و گسترده ی آموزشی کشور تبدیل شود.

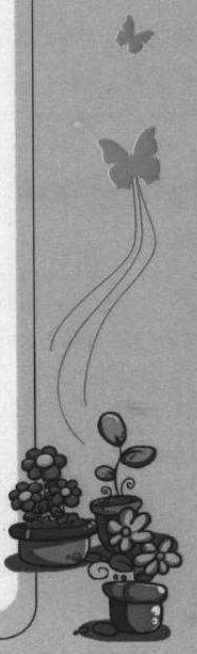
خانه ی فرهنگ ها، یکی از مجموعه های آموزشی وابسته به این سازمان است که بر اساس نظام و محصولات آموزشی یک پارچه برای گروه سنی ۵ تا ۶ ساله طراحی شده است. برنامه ریزی آموزشی خانه های کودک به گونه ای است که ضمن تلاش در جهت تحقق اهداف نظام رسمی مبتنی بر اهداف یازده گانه ی آموزشی پیش از دبستان، مصوب شورای عالی آموزش، و مأموریت های اجتماعی شهرداری تهران، توانمندسازی و افزایش مهارت های زندگی شهری و اجتماعی کودکان را نیز در اولویت خود قرار داده است.

در حال حاضر، ۷۵ خانه ی کودک سازمان فرهنگی هنری تلاش می کنند به همه ی جنبه های رشد کودکان توجه کنند و آن ها را در فضایی مناسب، خلاق و پویا آموزش دهند؛ تا شهروندانی اخلاق مدار، مشارکت جو و مسئولیت پذیر تربیت کنند.

سنجش میزان تحقق اهداف تعیین شده و اندازه گیری اثر بخشی برنامه های تدوین شده در دستور کار مرکز مطالعات و آموزش سازمان قرار دارد. اما دیدگاه های ارزشمند شما تصویری دغدغه مند را به ما ارائه خواهد داد.

امید اینکه در پرتو عنایت حضرت حق واقع شود.

مرکز مطالعات و آموزش سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران



در این مرحله، می‌توان بر اساس مشاهدات کودک سؤالات ساده‌ای از او پرسید؛ مثلاً: «فکر می‌کنی چرا برگ‌ها زرد شده است؟ چرا برگ‌ها به زمین افتاده است؟»

جمع‌آوری اطلاعات: در این مرحله، کودک اطلاعات جمع‌آوری شده را بر اساس یک یا چند ویژگی مشترک (رنگ، اندازه، شکل و...) مقایسه و طبقه‌بندی می‌کند.

انتقال دادن و ارتباط: ارتباط یعنی کودک بتواند توانایی انتقال افکار و احساسات خود را به دیگران داشته باشد؛ مثلاً، بتواند در مورد فعالیت‌های صورت گرفته، جمع‌آوری برگ‌ها، استنتاج و نحوه‌ی طبقه‌بندی آن‌ها به دوستان خود توضیحاتی ارائه دهد. اثر مطلوب این روش آن است که کودک می‌تواند اندیشه‌های خود را به‌طور آشکار بیان کند. تفکر کودک برای خود با صراحت و وضوح بیشتری مشخص می‌شود و کودک با نظرهای ایده‌های هم‌سالان خود نیز آشنا می‌شود.

پروورش مفاهیم در علوم زیستی: در اینجا، دو کلمه‌ی «مفهوم» و «مصدق» مورد نظر ماست. منظور از مفهوم همه‌ی ویژگی‌های مشترک بین اشیاء و رویدادهاست؛ مثلاً، کلمه‌ی برگ یک مفهوم و برگ کاج مصداق آن است. کتاب یک مفهوم و کتاب علوم مصداق آن است.

دقت شود که ارزش‌یابی یک فرایند است و باید به شکل مستمر صورت پذیرد. می‌توان با پرسش و پاسخ‌ها و گفت‌وگو حین تدریس، انجام دادن آزمایش‌ها، تمرین‌های خواسته‌شده در کتاب و کارهای پژوهشی پیشنهادشده به میزان پیشرفت هر کودک در حوزه‌های مختلف پی‌برد و با انتخاب روش‌های مناسب و صبر و حوصله، کودک را در این مسیر یاری کرد. در طراحی و نگارش مجموعه کتاب‌های «شهر علوم» اصول ذیل رعایت شده است:

توجه به اهداف، برنامه‌ها و محتوای آموزش علوم در دوره‌ی پیش‌دبستانی؛

توجه به توانمندی‌های جسمی، ذهنی و مهارت‌های شناختی کودک در این دوره‌ی سنی؛

توجه به نحوه و ترتیب شکل‌گیری مفاهیم اساسی به منظور رشد استدلال منطقی کودک؛

به‌رنگ‌آمیزی، نمودارهای استادان، مربیان و کارشناسان دوره‌ی پیش‌دبستانی و مطالب، پژوهش‌ها و تجربه‌های نویسندگان.

بر اساس اصول یادگیری، در این سری کتاب‌ها سعی شده با انتخاب تصاویری جذاب همراه با شاد و ایجاد انگیزه و علاقه از طریق فعالیت‌های مختلف همچون قصه‌گویی، رنگ‌آمیزی، فعالیت برش و چسباندن، ساختن کار دستی و... مهارت‌های شناختی، جسمی حرکتی، ذهنی، زبانی، دینی و عاطفی کودک رشد کند.

همچنین، علاوه بر رشد مهارت‌های گوناگون، سعی شده است کتاب حاضر به‌منزله‌ی یک منبع اطلاعاتی در شأن احساس، هیجان، حوصله و حس کنجکاوی کودک شما باشد؛ هر چند لزومی به اجبار در یادگیری همه‌ی مفاهیم داخل کتاب نیست.

استفاده از سایر شیوه‌های آموزش که در قالب کتاب امکان ارائه‌ی آن نبود؛ مانند: نمایش فیلم، قصه‌گویی، اجرای نمایش، بازی، کشیدن نقاشی، ساختن کار دستی و هر گونه فعالیتی که بتواند کودک را با تجربه‌ی واقعی‌تر مفاهیم در پیوند با محیط مواجه کند- توصیه می‌شود.

بی‌شک همه‌ی این امور جز در سایه‌ی الطاف الهی و همت و تلاش و هم‌فکری خالصانه‌ی کارشناسان و مربیان گرامی امکان‌پذیر و میسر نبود.

در پایان، از صمیم قلب، مطمئنم انتقادهای و پیشنهادها و شما صاحب‌نظران، مربیان و والدین گرامی روشنایی بخش مسیر آینده‌ی مجموعه‌ی ما خواهد بود؛ تا بتوانیم نقش مؤثرتری در رشد و شکوفایی فرزندان این مرز و بوم داشته باشیم.

کودکان دانش و آگاهی درباره‌ی محیط را از طریق حواس خود کسب می‌کنند و بی‌شک استفاده‌ی صحیح و دقیق از حواس، کلید دستیابی به سایر مهارت‌هاست. درک پدیده‌های محیط اطراف کودک را به سمت کشف کردن چیزهای جدید سوق می‌دهد و این فرایند آغاز اکتشاف و اختراع است. هدف کلی آموزش علوم، انتقال مجموعه‌ای از اطلاعات مجرد، پراکنده و صرفاً علمی به ذهن کودک نیست، بلکه فراهم آوردن شرایطی است که کودک توانایی آن را پیدا کند تا در تمام عمر به کسب سواد علمی مورد نظر خود بپردازد و بتواند دنیای پیرامون خود را بشناسد و ارتباطی صحیح و درست با آن برقرار کند.

در آموزش علوم به کودکان سه حیطه‌ی اصلی و اساسی، به‌عنوان هدف، تحت پوشش قرار می‌گیرد:

۱. کسب دانستنی‌های ضروری

در حوزه‌ی کسب دانستنی‌های ضروری، کودک دانش پایه و لازم را در چهار زمینه‌ی بدن انسان، محیط زنده، محیط غیر زنده و موضوع‌های مربوط به علوم فیزیکی کسب می‌کند و در مورد آن‌ها اطلاعات لازم و ضروری را به دست می‌آورد.

۲. کسب مهارت‌های ضروری

این مهارت‌ها برای کودکان عبارتند از: مشاهده، برقراری ارتباط، اندازه‌گیری، کاربرد ابزار، اسباب‌بازی کردن یا تفسیر یافته‌ها و نتیجه‌گیری، پیش‌بینی کردن، تشخیص متغییر، فرضیه‌سازی و طراحی تحقیق.

۳. کسب نگرش‌های ضروری

لیستی از نگرش‌های مهم و متعدد در این حوزه، که به صورت غیرمستقیم و بنا به ویژگی‌های فردی هر کودک انتخاب می‌شود، عبارت‌اند از: رعایت نوبت، نظافت در کار و ظاهر، توجه به محیط، برقراری ارتباط، توجه به صحبت‌های دیگران، قبول مسئولیت‌های ساده، کنجکاوی، جست‌وجوگری، شرکت فعال در کارها، همکاری و قبول مسئولیت در گروه، پشتکار در حل مسائل، تحمل نظر مخالف، علاقه به حفظ محیط زیست، ارائه‌ی پیشنهاد، حل مشکلات، قانون‌پذیری، انعطاف‌پذیری و قبول اشتباهات، بسارت مخالفت با نظرهای غلط، تقویت پرستش و حس خداجویی و...

برای رسیدن به اهداف یادشده در دوره‌ی پیش‌دبستانی، که دوره‌ای بسیار حساس و مهم در امر آموزش علوم است، مراحل ذیل به‌همه‌ی مربیان گرامی پیشنهاد می‌شود:

مشاهده: مشاهده به معنای به‌کارگیری حواس و به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات درباره‌ی پدیده‌ها یا اشیاست. مشاهده اساسی‌ترین و بنیادی‌ترین مهارت یادگیری است. در مشاهده، علاوه بر حس بینایی، حس‌های شنوایی، بویایی، چشایی و لامسه هم اهمیت و دخالت دارند. مشاهده چند ویژگی مهم دارد؛ مثلاً، اگر از کودک خواستید در فصل پاییز برگ‌ها را جمع‌آوری کنید، ویژگی‌های مشاهده‌ی کودک عبارت‌اند از:

الف) انتخابی و خاص: یعنی کودک همه‌چیز را جمع‌آوری نمی‌کند، بلکه روی جنبه‌ی خاصی دقت نظر دارد؛ مثلاً، جمع کردن برگ‌هایی که از درخت‌ها افتاده و کودک می‌تواند آن‌ها را مشاهده و جمع‌آوری کند.

ب) دقت و صحت: یعنی کودک طی جمع‌آوری به برگ‌ها و ابعاد آن‌ها توجه می‌کند.

پ) تمرکز بر جزئیات: یعنی کودک باید دقت کند که برگ‌ها را جمع‌آوری کند، نه این که شاخه‌ها را بچیند.

ت) تکرار پذیری: از آن‌جا که کودک مشکلاتی در رشد شناختی دارد، باید به‌از زمان بیشتری برای تمرین و تکرار داده شود تا مشاهده‌ی بهتری انجام دهد.

استنتاج: در مرحله‌ی استنتاج، از کودک می‌خواهیم به‌نوعی به قضاوت و ارزش‌یابی بپردازد. با توجه به اینکه کودک در این سن قوه‌ی ارزش‌یابی دقیق و صحیح ندارد و ممکن است مرتکب اشتباه شود، نباید عکس‌العمل شدید نشان داد، بلکه باید به کودک فرصت اشتباه کردن و روش تصحیح اشتباه را نیز آموزش داد؛ تا بتواند به پاسخ صحیح دست یابد.